

Nr 314.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter smeden Per Viktor Sjögren från Ledbergs socken m. fl.; given Stockholms slott den 27 april 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1) att kronans rätt till de danaarvsmedel efter smeden Per Viktor Sjögren från Ledbergs socken, som inlevererats till statsverket, må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för arbetsförmannen Carl Amandus Pettersson, förre stenarbetaren Lars Petter Persson, skomakaren Gustaf Reinhold Linders hustru Selma Maria Linder, född Gustafsson, Gustaf Algot Gustafsson och Alma Mathilda Gustafsson, i den mån bemälda personer visa att de skulle hava haft del i kvarlåtenskapen efter den avlidne, därest de i tid gjort sina arvsanspråk gällande;

2) att kronans rätt till danaarv efter stenarbetaren Karl Erik Vedberg från Kyrkbyn nr 29 i Alfta socken må efterskänkas till förmån för Vedbergs änka Kristina Elisabet Vedberg, född Lindkvist;

3) att kronans rätt till de danaarvsmedel efter stenhuggeriarbetaren Axel Reinhold Petersson från Tjurkö socken, som inlevererats till statsverket, må intill ett belopp av fyrahundra kronor efterskänkas till förmån för torparen Olof Eriksson i Kettilsboda;

4) att kronans rätt till danaarv efter husägaren Lars Jönsson från Fjärrestad nr 9 i Fjärrestads socken må efterskänkas till förmån för den avlidnes änka Pernilla Jönsson, född Löfgren;

5) att kronans rätt till de danaarvsmedel efter lägenhetsägaren

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 1 saml. 269 häft. (Nr 314.)

Nils August Svensson från Södertälje, som inlevererats till statsverket, må intill ett belopp av ettusenfyra kronor 9 öre efterskänkas till förmån för Nikolaus Alfred Larsson i Österåkers socken;

6) att den danaarvsrätt, kronan kan äga till kvarlåtenskapen efter Wilhelmina Eleonora Melander från Uppsala, må efterskänkas till förmån för stiftelsen Elisabeth-hemmet i samma stad; dock med villkor att av ifrågavarande medel skall till kammaradvokatfiskalen utgå aktoratsarvode enligt de för beräkning av sådant arvode gällande grunder samt att anspråk på gottgörelse för kostnader å den utav kammaradvokatfiskals-ämbetet anhängiggjorda rättegång angående giltigheten av det av Wilhelmina Eleonora Melander upprättade testamentariska förordnandet icke göres av kronans motparter mot kronan gällande;

7) att kronans rätt till den såsom danaarv till svenska staten överlämnade kvarlåtenskapen efter handlanden Lars Jönsson från Brünkendorf i Mecklenburg-Schwerin må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för Heinrich Hasenkamps från Brünkendorf änka och minderåriga barn.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Conrad Carleson.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 april
1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Carleson anförde.

Till Eders Kungl. Maj:t hava inkommit åtskilliga ansökningar om
efterskänkande av kronans rätt till danaarv. Då vissa av dessa ärenden
numera föreligga i vederbörligen utrett skick, anhåller jag att nu få
redogöra för desamma.

1) Den 15 december 1904 avled smeden Per Viktor Sjögren från
Ledbergs socken av Östergötlands län. I instrumentet över den efter
honom den 2 januari 1905 förrättade bouppteckningen antecknades, att
han icke efterlämnat kända arvingar. Sedan kammaradvokatfiskalsämbetet,
Danaarv efter
smeden P. V.
Sjögren.

efter vunnen kännedom om dödsfallet, inhämtat ej mindre att arvingar till Sjögren icke inom den i 15 kapitlet 6 § ärvdabalken föreskrivna tid givit sig tillkänna, än även att Sjögren allenast beträffande en del av sin kvarlåtenskap förordnat genom testamente, lät advokatfiskalsämbetet föranstalta om att vad av boet återstod, efter det vederbörande testamentstagare erhållit vad dem tillkomme, till ämbetet redovisades såsom Kungl. Maj:t och kronan tillkommande danaarv. Berörda återstod av boets behållning, uppgående till 6,076 kronor 68 öre, inlevererades där- efter av advokatfiskalsämbetet till statskontoret.

Redan år 1908 anhöll Ledbergs sockens kommunalstämma, att kronans rätt till ifrågavarande danaarv måtte efterskänkas till förmån för kommunen, men genom beslut den 19 februari 1909 avslog Kungl. Maj:t ansökningen. Av handlingarna i detta ärende framgår bland annat, att kammaradvokatfiskalen av ovannämnda till statskontoret inlevererade medel uppburit honom tillkommande aktoratsprovision.

I en till Kungl. Maj:t den 3 maj 1913 inkommen ansökning har sedermera fabriksförmannen Carl Amandus Pettersson i Våhlberg i Nors socken av Värmlands län dels för egen del, dels ock i egenskap av ombud för sina syskon förre stenarbetaren Lars Petter Persson i Tångersåsa, Örebro län, Carl Ferdinand Larssons hustru Carolina Larsson, bosatt i Finland, och Karl Fredrik Larssons hustru Mathilda Larsson, bosatt i staten Michigan i Nordamerikas förenta stater, anhållit, att, enär sökandena vore kusiner till Sjögren, kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel måtte till sökandenas förmån helt eller delvis efterskänkas. Av vid nämnda ansökning fogade intyg från vederbörande pastorsämbeten med flera handlingar framgår, att sökandenas fader Petter Olsson och Per Viktor Sjögrens moder Anna Lena Jonsdotter (Hultgren) varit naturliga syskon sålunda, att de haft samma moder Anna Olsdotter. Bemälda Anna Lena har emellertid intygats vara född utom äktenskapet eller före Anna Olsdotters giftermål med maken Olof Olsson, utan att, såvitt känt är, denne tillika varit fader till samma Anna Lena. De företedda handlingarna giva emellertid vid handen, att utöver nu nämnda sökande finnas andra med dem lika arvsberättigade släktingar efter Per Viktor Sjögren. Härom lämnar nedanstående arvsföljdstabläer upplysning:

Anna Olsdotter f. 1775 † ²²/₁₀ 1853

oäkta dottern Anna Lena Jonsdotter (Hultgren) † 1849
g. m. Peter Sjögren † 1843.

Per Viktor Sjögren f. ²/₉ 1830 † ¹⁵/₁₂ 1904.

Josefina Sjögren † 1881. ogift.

Olof Olsson † 1861
g. m. Anna Olsdotter (se ovan).

Petter Olsson † 1898
g. m. Lovisa Winberg † 1908.

Olof Olsson † 1886 utan bröstarvingar.

Lars Petter Persson f. ⁴/₁ 1839,
gift och bosatt i
Sverige.

Anna Lovisa,
gift två gånger,
† 1885.

Fem barn.

Gust. Persson
† 1908.
g. m. Sofia
Persdotter.

Selma Maria f.
1880 g. m. Gust.
Reinh. Linder.
*Gustaf Algot Gus-
tafsson* f. 1886.
*Alma Mathilda
Gustafsson* f. 1891,
samtliga bosatta i
Sverige.

Carolina f. ²/₁₀ 1850
g. m. Carl Ferd.
Larsson, bosatt i
Finland.

Johanna Mathilda
f. ¹⁷/₆ 1853
g. m. Karl Fredr.
Larsson, bosatt i
Amerika.

Emma Kristina f.
¹⁵/₁ 1855, flyttade
t. Amerika 1881,
enl. uppgift gift
med Aug. Kling-
lund och död 1910.

Två barn.

*Carl Amandus Pet-
tersson* f. ¹¹/₉ 1858
gift och bosatt i
Sverige.

Ann. **Halvfet** stil = arvlåtaren.
Kursiv » = sökandena.

Beträffande Carl Amandus Petterssons levnads- och förmögenhetsförhållanden har företetts ett av vederbörande pastorsämbete utfärdat intyg av innehåll att Pettersson, som vore född den 11 september 1858 och gift, i äktenskapet ägde sex barn, därav tvenne minderåriga, att han vore skötsam och ordentlig och åtnjöte allmän aktning, samt att han icke vore ekonomiskt oberoende. Genom särskild å berörda intyg lämnad påskrift har riktigheten av dess innehåll vitsordats av vederbörande kommunalnämnds ordförande.

Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande i
Värmlands
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Värmlands län, som på nådig befallning avgivit utlåtande i ärendet, har därvid överlämnat yttrande från länsmannen i Grums härads länsmansdistrikt, vilken beträffande sökanden Carl Amandus Petterssonsandel och ekonomiska omständigheter lämnat enahanda uppgifter som pastorsämbetet. Kungl. Maj:ts befallningshavande har i sitt förenämnda utlåtande vidare anfört huvudsakligen följande.

»Av förebragta utredningen kunde anses styrkt, att sökandena stode i uppgivet släktskapsförhållande till avlidne Per Viktor Sjögren och att de varit arvsberättigade till ifrågavarande kvarlätenskap, därest arvet av dem lagligen bevakats. Sökandena vore emellertid icke ensamma syskonbarn till avlidne Sjögren, enär såsom likaberättigade funnes ännu levande avkomlingar efter avlidna syskon till sökandena, nämligen barn till systern Anna Lovisa Persdotter, till brodern Gustaf Persson och till systern Emma Kristina Persdotter, ehuruval dessa avkomlingar icke givit sina anspråk tillkänna. Beträffande sökanden Carl Amandus Pettersson kunde Kungl. Maj:ts befallningshavande vitsorda, att han såsom arbetsförman vid Vålbergs fabriker åtnjöte anseende för arbetsamhet och hederligandel och att han, som enligt tillgängliga taxeringshandlingar för år 1912 av arbetsgivaren uppgivits äga en inkomst av 1,450 kronor, måste anses leva i små ekonomiska omständigheter.

I fråga om övriga sökande hade bemälde Pettersson personligen inför Kungl. Maj:ts befallningshavande uppgivit, att jämväl dessa befunne sig i små ekonomiska villkor.»

Vad särskilt Lars Petter Persson angår, har vederbörande kommunalnämndsordförande i ett i ärendet företett intyg förklarat, att han ärligen försörjde sig och sin hustru och trots det att hustrun på grund av sjukdom under senare år varit arbetsoduglig lyckats hålla sitt hem väl omvårdat samt att han, som den 4 juli 1916 fyllt 77 år, för familjens uppehälle vore helt beroende av sitt arbete.

Kammar-
advokatfiskals-
ämbetet.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i infordrat yttrande anfört följande.

»I likhet med Kungl. Maj:ts befallningshavande anser advokatfiskalsämbetet, att sökandena varit berättigade till arv i boet efter Per Viktor Sjögren, därest de

ej försutit sin rätt därutinnan. Såvitt handlingarna i målet utmärka, finner advokatfiskalsämbetet däremot icke andra vara med sökandena likaberättigade till arv efter avlidne Sjögren än avkomlingarna till ovanbemälda Gustaf Persson och Emma Kristina Persdotter.

Beträffande själva saken får advokatfiskalsämbetet med hänsyn till det avlägsna släktskapsförhållande, vari sökandena stått till den avlidne och då några särskilda omständigheter, som kunna anses tala för bifall till förevarande underdåniga ansökning, icke förekommit, i underdånighet hemställa, att Kungl. Maj:t icke måtte finna skäl bifalla densamma.»

Sedermera hava jämväl barnen till förenämnda år 1908 avlidne Gustaf Persson, nämligen skomakaren Gustaf Reinhold Linders hustru Selma Linder, född Gustafsson, Gustaf Algot Gustafsson samt Alma Mathilda Gustafsson i en till Kungl. Maj:t ställd skrift anhållit att bliva delaktiga av ifrågavarande kvarlåtenskap. Beträffande bemälda personer företedda frejdbetyg utvisa, att de åtnjuta god frejd samt äro bosatta, Gustaf Reinhold Linder och hans hustru samt Alma Mathilda Gustafsson i Kumla socken av Örebro län och Gustaf Algot Gustafsson i Tångerså socken av samma län.

Till stöd för ansökningen har företetts ett av kronolänsmannen i Grimstens härad R. Svidén utfärdat intyg av följande innehåll:

*Intyg av
kronoläns-
mannen i
Grimstens
härad.*

Skomakaren Gustaf Linder och hans hustru Selma Linder, född Gustafsson, vilka makar intygsgivaren känt under många år, vore ytterst skötsamma, redbara och ordentliga samt hade ej annan tillgång att försörja sig på än den arbetsförtjänst, mannen i sitt yrke kunde förtjäna, uppgående vid tiden för intygets avgivande, då han hade sysselsättning vid en skofabrik i Kumla, till tre kronor per dag.

Alma Mathilda Gustafsson hade tjänst såsom jungfru och levde på den lön hon såsom sådan uppbure. Hon vore skötsam och ordentlig samt ägde ingen tillgång mer än sina gångkläder.

Gustaf Algot Gustafsson vore visserligen ägare till en liten hemmansdel, men som han stode i skuld för nästan hela köpesumman, vore hans ekonomiska ställning ej heller lysande. Han vore likaledes redbar, skötsam och ordentlig.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med anledning av sistberörda ansökning på grund av remiss avgivit förnyat utlåtande i ärendet och därvid anfört bland annat följande:

*Kammar-
advokatfiskals-
ämbetet.*

»Av handlingarna i ärendet synes framgå, att sökandena Gustaf Algot Gustafssons, Alma Mathilda Gustafssons och Selma Maria Linders fader Gustaf Persson, vilken avlidit den 23 november 1908, stått i sådant släktskapsförhållande till Per Viktor Sjögren, att Gustaf Persson, därest arvsrätten av honom behörigen bevakats, ägt lika rätt till kvarlåtenskapen efter bemälda Sjögren som Carl Amandus Pettersson och hans medsökande. Gustaf Algot Gustafsson och dennes medsökande, vilka, därest deras fader bevakat sin arvsrätt, skulle hava inträtt i dennes rätt, äro, i

motsats till sökandena Carl Ferdinand Larssons i Finland hustru Carolina Larsson och Mathilda Larsson i Michigan i Nordamerikas förenta stater, bosatta inom riket, något som städse av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen uppställts såsom villkor för bifall till gjorda ansökningar om efterskänkande av kronans rätt till danaarv.

Av enahanda skäl på grund av vilka advokatfiskalsämbetet ansett sig böra avstyrka bifall till den av Carl Amandus Pettersson m. fl. gjorda ansökningen finner sig ämbetet icke heller kunna tillstyrka bifall till Gustaf Algot Gustafssons m. fl. nu ifrågavarande ansökning.»

*Departements-
chefen.*

I olikhet med kammaradvokatfiskalen finner jag ej sökandenas släktskap med Per Viktor Sjögren så avlägsen, att häri kan anses ligga något hinder för efterskänkande till deras förmån av ifrågavarande danaarvsmedel. Av handlingarna framgår emellertid, att Carolina Larsson och Johanna Mathilda Larsson äro bosatta utomlands, och torde de, på sätt kammaradvokatfiskalen anmärker, av denna anledning icke kunna ifrågakomma till erhållande av någon del av kvarlåtenskapen efter Sjögren. Vad angår de övriga sökandena, som äro bosatta i Sverige, har vitsordats, att de leva under knappa ekonomiska omständigheter, och synes mig därför billigt, att på dem belöpande andelar av kvarlåtenskapen efter den avlidne efterskänkas till deras förmån.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att kronans rätt till de danaarvsmedel efter smeden Per Viktor Sjögren från Ledbergs socken, som inlevererats till statsverket, må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för arbetsförmannen Carl Amandus Pettersson, förre stenarbetaren Lars Petter Persson, skomakaren Gustaf Reinhold Linders hustru Selma Maria Linder, född Gustafsson, Gustaf Algot Gustafsson och Alma Mathilda Gustafsson, i den mån bemälda personer visa att de skulle hava haft del i kvarlåtenskapen efter den avlidne, därest de i tid gjort sina arvsanspråk gällande.

*Danaarv efter
stenarbetaren
K. E. Vedberg.*

2) Den 29 april 1915 avled stenarbetaren Karl Erik Vedberg från Kyrkbyn nr 29 i Alfta socken av Gävleborgs län. I instrumentet över den efter honom den 22 oktober samma år förrättade bouppteckningen, vilken upptog behållningen i boet till 465 kronor 85 öre, antecknades änkan Kristina Elisabet Vedberg, född Lindkvist, såsom enda stärbhusdelägare.

Uti en den 31 augusti 1916 till Kungl. Maj:t ingiven skrift har nu änkan Vedberg — under förmålan att hon icke ägde andra tillgångar än sin giftorätt i makarnas gemensamma bo — anhållit om efterskänkande till förmån för henne av Kungl. Maj:ts och kronans rätt till danaarv efter hennes bemålde man.

Till följd av nådig remiss har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Gävleborgs län — efter hörande av vederbörande kronofogde och länsman, vilken sistnämnde med vitsordande av sökandens uppgift rörande hennes förmögenhetsförhållanden tillika intygat, att sökanden vore sjuklig och väl i behov av de ifrågavarande arvsmedlen — avgivit utlåtande i ärendet samt därvid tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund av nådig remiss jämväl yttrat sig över ansökningen, meddelar, att advokatfiskalsämbetet låtit åtgärder för indrivande av danaarvet efter Karl Erik Vedberg anstå i avbidan på Kungl. Maj:ts beslut i anledning av den föreliggande ansökningen. Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst hemställer ämbetet, att Kungl. Maj:t ville till riksdagen avlåta proposition i syfte, att kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel, vilka, enär halva behållningen i boet utgjorde sökandens giftorättsandel, uppginge till 232 kronor 92 öre, måtte till sökandens förmån efterskännas.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till danaarv efter stenarbetaren Karl Erik Vedberg från Kyrkbyn nr 29 i Alfta socken må efterskännas till förmån för Vedbergs änka Kristina Elisabet Vedberg, född Lindkvist.

3) Den 21 juli 1914 avled stenhuggeriarbetaren Axel Reinhold Petersson från Herregården i Tjurkö socken av Blekinge län. I instrumentet över den efter honom den 5 augusti samma år upprättade bouppteckningen uppgavs, att den avlidne ej efterlämnade kända arvingar. Behållningen i boet uppgick till 829 kronor 59 öre.

Danaarv efter
stenhuggeri-
arbetaren A.
R. Petersson.

I en till Kungl. Maj:t ingiven ansökan har nu torparen Olof Eriks-son i Kettilsboda anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes, med eftergivande till viss del av Kungl. Maj:ts och kronans rätt till danaarv efter Petersson, av kvarlåtenskapen efter denne tillerkänna sökanden ett belopp av 400 kronor.

Till stöd för framställningen har sökanden anført, att Petersson,
Bihang till riksdagens protokoll 1917. 1 saml. 269 häft. (Nr 314.)

som varit född av okända föräldrar, år 1867 av sökanden uttagits från allmänna barnhuset i Stockholm och därefter till och med sitt femtonde år av sökanden vårdats mot den ringa ersättningen av 60 kronor för år, att Petersson alltsedan dess ansett sökandens hem såsom sitt eget och vid högtider ofta vistats därstädes samt att sökanden vore gammal och befunne sig i små ekonomiska omständigheter.

Vid ansökningen har fogats ett av kyrkoherde T. Å. Wahlström utfärdat intyg, däri riktigheten av de av sökanden rörande Petersson lämnade uppgifterna i huvudsak vitsordas.

Över ifrågakvarande framställning har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län avgivit infordrat utlåtande, varvid fogats ytterligare utredning rörande såväl sökandens ekonomiska ställning som hans förhållande till den avlidne i livstiden. Kungl. Maj:ts befallningshavande anser, att, då av sagda utredning framgår, att den avlidne blivit av sökanden upptagen och vårdad som eget barn samt synes hava hyst sonlig tillgivenhet för fosterfadern, fullgoda skäl föreligga för bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund av remiss jämväl yttrat sig i ärendet, har därvid anfört:

»Enligt bevis av domhavanden i Östra härads domsaga hava några arvingar efter Petersson icke hos domhavanden anmält sig inom natt och år efter dödsfallet utan har, jämlikt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes meddelande i skrivelse till advokatfiskalsämbetet den 20 innevarande januari, kvarlåtenskapen efter Petersson, utgörande 822 kronor 18 öre, av vederbörande kronofogde såsom danaarv den 15 december 1916 inlevererats och i landskontorets specialräkning redovisats å titeln diverse inkomster.

Av genom ämbetets försorg införskaffat frejdebetyg rörande sökanden upplyses, att denne är född den 2 februari 1852 och åtnjuter medborgerligt förtroende,

Då av handlingarna i ärendet framgår, att sökanden är medellös, får ämbetet, på de i övrigt av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anförda skäl, för egen del i underdånighet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta nådig proposition i syfte att sökanden må av den kronan såsom danaarv tillfallna kvarlåtenskapen i boet efter stenhuggeriarbetaren Axel Reinhold Petersson från Tjurkö tillerkännas ett belopp av fyrahundra kronor.»

På grund av vad sålunda förekommit, hemställer jag,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till de danaarvsmedel efter stenhuggeriarbetaren Axel Reinhold Petersson från Tjurkö socken, som inlevererats till statsverket, må intill ett belopp av fyrahundra kronor efterskänkas till förmån för torparen Olof Eriksson i Kettilsboda.

4) Den 28 november 1897 avled husägaren Lars Jönsson från Fjärrestad nr 9 i Fjärrestads socken i Malmöhus län. I instrumentet över den efter honom den 4 december 1897 förrättade bouppteckningen, som utvisade en behållning av 680 kronor 77 öre, upptogs såsom den avlidnes stärbhusdelägare, förutom änkan Petronella (Pernilla) Jönsson, född Löfgren, två i ett föregående äktenskap födda barn, nämligen sonen husaren Oskar Larsson Sten och dottern Johanna Larsson, och antecknades i berörda bouppteckningsinstrument tillika, att den avlidnes nyssnämnda barn avrest till Amerika och ej låtit sig avhöra på tio år.

Danaarv efter
husägaren
L. Jönsson.

Sedan god man förordnats att bevaka Larsson Stens och Johanna Larssons rätt med avseende å arvet efter deras fader,ingo bemålde arvingar, genom arvskifte den 5 januari 1899, av kvarlåtenskapen sig tillagda tillhopa 309 kronor 36 öre.

Enligt av gode mannen för år 1915 avlämnad redovisningsräkning uppgick behållningen av ifrågavarande arvsmedel vid nämnda års slut till 285 kronor 4 öre.

Uti en till Kungl. Maj:t ingiven ansökning har nu änkan Jönsson, under åberopande av ovan upptagna omständigheter och under förmälan att Larsson Sten och Johanna Larsson ej heller sedermera låtit sig avhöra, anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes till förmån för sökanden frånträda anspråket å danaarv efter hennes ovanbemålde avlidne man. Till stöd för framställningen har sökanden huvudsakligen anfört, att hon, som uppnått en ålder av 73 år, numera saknade förmåga att försörja sig själv samt att, då hennes giftorättsandel i boet efter hennes avlidne man ej heller försloge till hennes uppehälle, hon förr eller senare komme att falla den allmänna fattigvården till last.

Över ifrågavarande ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län avgivit infortrat utlåtande, varvid fogats utredning rörande sökandens personliga förhållanden och ekonomiska ställning. Av denna utredning, varigenom vitsordats riktigheten av sökandens om sig lämnade uppgifter, framgår härjämte, att sökanden, som icke ägde någon känd anhörig, vilken kunde taga vård om henne, städse gjort sig känd för arbetsamhet och ordentlighet. Kungl. Maj:ts befallningshavande har med stöd av de inhämtade upplysningarna angående sökandens ekonomiska förhållanden och försörjningsmöjligheter tillstyrkt bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund av remiss jämväl yttrat sig i ärendet, har därvid anfört:

»Enligt meddelande av domhavanden i Luggude härads domsaga i närlagda till advokatfiskalsämbetet avlätna skrivelse den 27 nästlidna januari har kungörelse jämlikt 15 kapitlet 5 § ärvdabalken rörande det Larsson Sten och Johanna Larsson tillfallna arvet efter deras fader utfärdats den 16 april 1898, men hava icke vare sig omförmälda eller andra arvingar efter Lars Jönsson i behörig ordning anmält sig. Den ifrågavarande kvarlåtenskapen lär fördenskull tillkomma kronan såsom danaarv.

Med tillkännagivande att advokatfiskalsämbetet lätit med åtgärder för in-drivande av ifrågavarande danaarvsmedel anstå i avbidan på Eders Kungl. Maj:ts beslut i anledning av den förevarande underdåniga ansökningen, får ämbetet, på grund av vad i ärendet förekommit, tillstyrka nådigt bifall till densamma och för-denskull i underdånighet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta nådig proposition i syfte att kronans danaarvsrätt till ifrågavarande i boet efter husägaren Lars Jönsson från Fjärrestads socken befintliga kvarlåtenskap måtte efterskänkas till förmån för den avlidnes änka Pernilla Jönsson.»

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till danaarv efter husägaren Lars Jönsson från Fjärrestad nr 9 i Fjärrestads socken må efterskänkas till förmån för den avlidnes änka Pernilla Jönsson, född Löfgren.

Danaarv efter
lägenhets-
ägaren N. A.
Svensson.

5) Den 28 juni 1898 avled lägenhetsägaren Nils August Svensson från Södertälje. Enligt instrumentet över den efter honom den 19 augusti samma år upprättade bouppteckningen, vilken som enda stärbhusdelägare upptog den avlidnes änka Anna Sofia Svensson, utgjorde behållningen i boet 5,082 kronor 49 öre.

Enligt ett den 13 oktober 1879 upprättat inbördes testamente hade makarna Svensson förordnat, att vid enderas död den efterlevande skulle sitta i boet orubbad i såväl fast som lös egendom men att, sedan båda avlidit, allt vad efter dem funnes skulle tillfalla stenarbetaren Gustav Reinhold Söderströms dotter Gertrud Regina och urmakaren Pehr Alfred Larssons i Södertälje son Nikolaus Alfred Larsson att emellan dem lika fördelas. Nämda testamente blev icke i laga ordning bevakat efter mannen Svenssons död, men tillträdde hela kvarlåtenskapen det oaktat av änkan Svensson.

Den 9 augusti 1908 avled änkan Svensson, efterlämnande enligt bouppteckningen såsom stärbhusdelägare följande sidoarvingar, nämligen:

1:o) avlidne brodern Lars Gustaf Lindbergs son arbetaren Karl Otto Lindberg;

- 2:o) avlidne brodern Karl Johan Lindbergs barn:
- a) sonen, arrendatorn Karl Valdeinar Lindberg;
  - b) ogifta dottern Johanna Viktoria Lindberg;
  - c) » » Sofia Akvilina Lindberg;
- 3:o) avlidna system Eva Lindbergs i gifte med befallningsmannen Karl Nilsson födda barn:
- a) sonen arbetaren Gustaf Nilsson;
  - b) » » Otto Nilsson (Carlsson);
  - c) ogifta dottern Emma Nilsson;

4:o) system Lovisa Lindberg, gift med kusken Jonas Karlsson. Behållningen i boet efter änkan Svensson utgjorde enligt bouppteckningen 1,137 kronor 65 öre. Ovanberörda testamente blev därefter inom laga tid efter änkan Svenssons död bevakat av ovannämnde Nikolaus Alfred Larsson.

Efter stämning å bland andra Nikolaus Alfred Larsson samt änkan Svenssons förenämnda arvingar till rådhusrätten i Södertälje yrkade kammaradvokatfiskalsämbetet sedermera, att det emellan makarna Svensson upprättade inbördes testamentet måtte förklaras ogiltigt och icke utgöra hinder för kronan att tillträda mannen Svenssons kvarlåtenskap enligt bouppteckningen den 19 augusti 1898 samt att änkan Svenssons arvingar måtte förpliktas redovisa danaarvsmedlen jämte laga ränta därå.

Under rättegången blev i målet såsom ostridigt antecknat, att Gertrud Regina Söderström dämera avlidit, ehuru utredning icke kunnat vinnas angående tiden för hennes fränfalle. Sedan rådhusrätten den 29 maj 1911 förordnat god man att tillsvidare omhändertaga kvarlåtenskapen i boet efter änkan Svensson, förklarade rådhusrätten genom utslag den 4 september samma år det ifrågavarande testamentet icke utgöra hinder för kronan att tillträda mannen Svenssons kvarlåtenskap såsom danaarv, varemot kronans mot änkan Svenssons arvingar framställda redovisningsyrkande ogillades. Rådhusrättens utslag vann laga kraft.

Genom arvskifte den 28 mars 1914 bekom kronan av makarna Svenssons efterlämnade kvarlåtenskap 2,373 kronor 84 öre, vilket belopp, efter avdrag av godemansarvode 150 kronor, den 8 april 1914 till statsverket inlevererades. Däremot och då boets lösegendom under den tid änkan Svensson suttit i boet till största delen förskingrats, återstod till fördelning mellan änkan Svenssons stärbhusdelägare ett belopp av allenast 761 kronor 48 öre, varav Nikolaus Alfred Larsson jämlikt testamentet erhöll hälften eller 380 kronor 74 öre samt änkan Svenssons intestatarvingar, som inträtt i Gertrud Regina Söderströms rätt, till fördelning

sins emellan den andra hälften. Vid tiden för skiftets förrättande hade, vad angår änkan Svenssons stärbhusdelägare, den förändring inträtt, att såväl Sofia Akvilina Lindberg som arbetaren Otto Nilsson (Carlsson) avlidit, den förra utan att efterlämna andra arvingar än sina syskon och den senare efterlämnande änka och 11 barn.

Nu hava dels Karl Otto Lindberg, i särskilda ansökningar den 5 augusti och den 26 december 1913, dels ock, i en gemensam framställning den 4 maj 1914, bemälda Karl Otto Lindberg samt Nikolaus Alfred Larsson ävensom Karl Valdemar Lindberg, Johanna Viktoria Lindberg, Gustaf Nilsson, Emma Nilsson, avlidne Otto Nilssons (Carlsson) änka Anna Carlsson för egen del och såsom förmyndare för omvändiga barnen Carl Otto Carlsson, Anna Margareta Carlsson, Erik Albert Carlsson, Fritz Olof Carlsson, Knut Sixten Carlsson och Ernst Jonas Carlsson; bemälda Otto Nilssons (Carlsson) myndiga barn, nämligen Ester Alfrida Carlsson, Carl J. Anderssons hustru Emma Wilhelmina Andersson, född Carlsson, Johan Adolf Carlsson, Maria Katarina Carlsson och Anders Gustaf Carlsson, ävensom Jonas Karlsson och hans hustru Brita Lovisa Karlsson, född Lindberg, anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t till sökandenas förmån efterskänka den kronan tillfallna lotten i makarna Svenssons bo med hälften till Nikolaus Alfred Larsson såsom testaments-tagare och den andra hälften till änkan Svenssons bemälda arvingar.

Till stöd för framställningarna har av samtliga sökandena anförts, att de levde i tryckta ekonomiska omständigheter samt att de själva icke varit vållande till den förlust, de förment sig hava lidit genom att makarna Svenssons testamente icke blivit efter mannen Svenssons död i laga ordning bevakat.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande i
Stockholms
län.*

Efter erhållna remisser å Karl Otto Lindbergs ovannämnda ansökningar och sedan magistraten i Södertälje med eget yttrande till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län överlämnat sist omnämnda av sökandena gemensamt gjorda framställning, har Kungl. Maj:ts befallningshavande den 21 mars 1916 avgivit utlåtande i ärendet. Vid berörda utlåtande har fogats utredning rörande sökandenas personliga förhållanden och ekonomiska omständigheter med undantag beträffande Anders Gustaf Carlsson, om vilken några upplysningar i sådant hänseende icke kunnat vinnas; och framgår av utredningen, att änkan Svenssons nu ifrågavarande arvingar leva i torftiga ekonomiska omständigheter.

Magistraten tillstyrker ansökningarna under förutsättning att vid närmare undersökning angående sökandena och deras förhållanden om-

ständigheter icke framkomma, som kunna vara av beskaffenhet att tala mot bifall till ansökningarna.

Kungl. Maj:ts befallningshavande hemställer om bifall till ansökningarna utom vad angår Anders Gustaf Carlsson, vilken vistades å okänd utrikes ort.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund av remiss jämväl yttrat sig i ärendet, har därvid anfört bland annat följande:

Kammaradvokatfiskalsämbetet.

»Vad till en början beträffar framställningen i vad den rör änkan Svenssons arvingar torde böra beaktas, att änkan Svensson genom det i ärendet åberopade inbördes testamentet av den 13 oktober 1879 icke tillagts mannens del i det gemensamma boet med äganderätt. Även om testamentet blivit efter mannens död av änkan Svensson i laga ordning bevakat, hade hon på grund av testamentet icke kunnat förvärva annan rätt till mannens giftorättsandel i boet än att under sin livstid till nyttjande förfoga över densamma. Då arvsrätt till sagda egendom förty i allt fall icke skulle hava tillkommit änkan Svenssons ifrågavarande sidoarvingar och då det åberopade testamentet därjämte oförtydbart giver uttryck åt makarna Svenssons vilja att med förbigående av makarnas eventuella intestatarvingar förfoga över egendomen till förmån för oskylda personer, finner advokatfiskalsämbetet ifrågavarande arvingars i ärendet vitsordade medellöshet icke innefatta tillräckligt skäl för bifall till deras förevarande ansökning.

Vidkommande åter framställningen i vad den rörer Nikolaus Alfred Larsson lär vara uppenbart, att han, genom underlåten bevakning efter mannen Svenssons död av det i ärendet ifrågakomna testamentet, gått förlustig den honom genom nämnda testamente tillförsäkrade hälften av mannen Svenssons kvarlåtenskap.

Vad Nikolaus Alfred Larssons personliga förhållanden och ekonomiska omständigheter angår har därom i ärendet upplysts, att han, som är född den 13 juli 1877 och gift men barnlös, innehar en i Österåkers socken bedriven bagerirörelse, som synes lämna honom en årlig inkomst av omkring 1,200 kronor, att han är ägare till den fastighet, vari bageriet är inrymt, vilken fastighet, bevillningstaxerad till 10,000 kronor, likväl är besvärad av oguldna inteckningslån till ett belopp av 5,500 kronor, att Larssons samtliga skulder efter frånräknande av fordringar uppgå till omkring 3,000 kronor, vadan hans tillgångar utöver skulderna kunna anslås till cirka 7,000 kronor, samt att han åtnjuter anseende inom orten såsom en skötsam och redbar person.

Ehuru Larsson sålunda, att döma av den i ärendet åvägabragta utredningen, icke är medellös, finner sig ämbetet, med hänsyn till innehållet i det i ärendet åberopade testamentet, böra tillstyrka nådigt bifall till Nikolaus Alfred Larssons föreliggande underdåniga begäran; och får ämbetet för den skull i underdånighet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta nådig proposition i syfte att kronans rätt till danaarvet efter lägenhetsägaren Nils August Svensson från Södertälje måtte, i vad angår hälften av kvarlåtenskapen, som genom den avlidnes testamente tillerkänts Larsson, till dennes förmån efterskänkas, vilket belopp, då de till statsverket inlevererade danaarvsmedlen utgjort 2,223 kronor 84 öre och det därå av advokatfiskalsämbetet uppburna aktoratsarvode uppgått till 215 kronor 65 öre, lär böra bestämmas till 1,004 kronor 9 öre.»

Departementschefen.

Då änkan Svenssons arvingar, på sätt kammaradvokatfiskalsämbetet framhåller, även om testamentet behörigen bevakats efter mannen Svenssons död, icke kunnat bliva delaktiga av kvarlåtenskapen efter denne, torde anledning saknas att till dessa arvingars förmån efterskänka kronans rätt till någon del av ifrågavarande danaarvsmedel. Vad åter Nikolaus Alfred Larsson angår har allenast hans försummelse att i vederbörlig ordning bevaka testamentet hindrat honom från att tillträda vad honom på grund av samma testamente tillkom. Med hänsyn härtill och då Larsson, utan att vara medellös, dock lever under små omständigheter, synes mig billigt, att hälften av den till statsverket inlevererade delen av kvarlåtenskapen efter mannen Svensson efterskänkes till Larssons förmån, dock med avdrag, i överensstämmelse med kammaradvokatfiskalens förslag, av den på denna del belöpande andelen av det av advokatfiskalen uppburna aktoratsarvodet.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag alltså,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till de danaarvsmedel efter lägenhetsägaren Nils August Svensson från Södertälje, som inlevererats till statsverket, må intill ett belopp av ettusenfyra kronor 9 öre efterskänkas till förmån för Nikolaus Alfred Larsson i Österåkers socken.

Danaarv efter
Wilhelmina
Eleonora
Melander.

6) Den 11 mars 1916 avled Wilhelmina Eleonora Melander från Uppsala. I instrumentet över den efter henne den 15 april samma år upprättade bouppteckningen, vari behållningen i boet upptogs till 31,924 kronor 82 öre, uppgavs, att den avlidna icke efterlämnade kända arvingar.

Genom ett dagen för sitt fränfälle upprättat testamente hade Wilhelmina Eleonora Melander förordnat, att till hennes läkare förste provinsialläkaren, medicine doktorn Erast Bolin och hennes vårdarinna fru Johanna Tunelli, båda i Uppsala, skulle överlämnas till den förre viss i boet befintlig lösegendom, nämligen en väggklocka och en tavla i olja, och till den senare den avlidnas fickur jämte 100 kronor samt att, sedan begravningskostnader och skulder guldits, den övriga kvarlåtenskapen skulle odelad tillfalla Elisabeth-hemmet darsammastädes.

Vid upprättandet av omförmälda testamente närvaro allenast förenämnda personer doktorn Bolin och Johanna Tunelli, och blev testamentshandlingen av dem bevittnad.

Sedan ifrågavarande testamente den 13 mars 1916 bevakats för vederbörande testamentstagares räkning vid rådhusrätten i Uppsala samt vittnesförhör för dödsfalls skull därstädes samma dag ägt rum med Bolin och Johanna Tunelli rörande tillkomsten av testamentet, blev det samma, som den 8 därpå följande maj i delgivningsändamål ingavs till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län, av sistnämnda myndighet överlämnat till kammaradvokatfiskalsämbetet för den åtgärd, som kunde å advokatfiskalsämbetet ankomma.

I en till Kungl. Maj:t den 10 januari 1917 inkommen skrift har nu stiftelsen Elisabeth-hemmet i Uppsala genom sin styrelse meddelat, att kammaradvokatfiskalsämbetet på given anledning tillkännagivit sig icke kunna underlåta att — utan avseende därå att testamentsvittnena genom skriftlig förklaring, att de för sin del avstode från de dem i testamentet tillagda legaten, sökt undanröja den beträffande vittnena föreliggande jävsomständigheten — anställa klandertalan rörande testamentet ifråga; och har stiftelsen, under åberopande, utom annat, hurusom den avlidnas vilja att hennes kvarlåtenskap, med angivna undantag, borde tillfalla stiftelsen otvivelaktigt måste anses hava kommit till uttryck genom förberörda testamente, anhållit, att den rätt till danaarv efter Wilhelmina Eleonora Melander, som kunde tillkomma Kungl. Maj:t och kronan, måtte efterskänkas till förmån för nämnda stiftelse.

Rörande stiftelsens verksamhet inhämtas av ett vid ansökningen fogat, den 16 april 1902 antaget reglemente, att »Hemmets ändamål är, att åt mindre bemedlade fruntimmer, som sett bättre dagar (Pauvres Honteux), kostnadsfritt lämna bostad med värme och därutöver mot billig avgift de förmåner, som Hemmets tillgångar och andra förhållanden kunna komma att medgiva», varjämte i ansökningen erinrats, att stiftelsen grundats och uppehålles uteslutande genom donationer, insamlingar och enskilda gåvor. Enligt utdrag av stiftelsens räkenskaper för år 1915 utgjorde stiftelsens tillgångar utöver skulderna vid nämnda års utgång 87,170 kronor 27 öre.

Över ifrågavarande ansökan har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län avgivit infordrat utlåtande och därvid, med hänsyn till de i ärendet förekomna särskilda omständigheter, vilkas riktighet av Kungl. Maj:ts befallningshavande vitsordades, hemställt om bifall till den gjorda framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i infordrat yttrande den 15 mars 1917 anfört följande.

»Sedan numera den i ärvdabalken 15 kap. 6 § stadgade tid av natt och år efter dödsfallet tilländalupit utan att, enligt vad ämbetet inhämtat, några arvingar

efter Wilhelmina Eleonora Melander givit sig tillkänna, har ämbetet genom denna dag till rådhusrätten i Uppsala avlåten stämningsansökan anhängiggjort rättegång mot stiftelsen och ledamöterna av dess styrelse ävensom mot de tvenne övriga testamentstagarna, med yrkande, att ifrågavarande av Wilhelmina Eleonora Melander upprättade testamente måtte, såsom ogiltigt, förklaras icke utgöra hinder för Eders Kungl. Maj:t och kronan att tillträda kvarlåtenskapen efter henne såsom danaarv. Till stöd för kronans talan har åberopats, utom annat, den rättsuppfattning, som kommit till uttryck i Kungl. Maj:ts domar den 3 december 1902 (N. J. A. sid. 409) och den 1 mars 1911 (N. J. A. sid. 74).

Med tillkännagivande, att Eders Kungl. Maj:ts och kronans rätt till ifrågavarande danaarv blivit i nu nämnd ordning bevarad men att advokatfiskalsämbetet låtit med åtgärder för indrivande av danaarvsmedlen anstå i avbidan på Eders Kungl. Maj:ts beslut i anledning av den förevarande underdåniga framställningen, får advokatfiskalsämbetet — då tvekan icke synes kunna råda, att den avlidna velat genom det i ärendet åberopade testamentet tillägga stiftelsen den väsentligaste delen av sin kvarlåtenskap, samt testamentsvittnena, på sätt i ärendet upplyses, förklarat sin önskan vara att jämväl de dem tillagda jämförelsevis obetydliga legaten måtte tillfalla stiftelsen — i underdånighet tillstyrka, att den förevarande ansökningsen måtte vinna nådigt bifall, samt fördensskull hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t till riksdagen avlåta nådig proposition i syfte, att kronans rätt till danaarv efter Wilhelmina Eleonora Melander från Uppsala måtte till stiftelsens förmån efterskänkas, dock med förbehåll om rätt för advokatfiskalsämbetet till aktoratsarvode å de efterskänkta danaarvsmedlen samt under villkor tillika, att anspråk på gottgörelse för kostnader å ovanberörda av advokatfiskalsämbetet mot stiftelsen och dess styrelseledamöter med flere personer anhängiggjorda rättegång angående giltigheten av förutnämnda förordnande icke må göras mot kronan gällande.»

*Departements
chefen.*

De av kammaradvokatfiskalsämbetet åberopade prejudikaten giva vid handen, att den som fått sig genom testamente något tillagt är jävig såsom vittne å samma testamente, även för det fall att han från-säger sig vad som givits honom. Med hänsyn härtill synes mig anledning föreligga att antaga, att förutnämnda rättegång, därest den fullföljes, kommer att utfalla till kronans förmån. Då jag emellertid är av den uppfattningen, att även om kronans talan i rättegången vid fullföljd av densamma komme att bifallas, kronan med hänsyn till i ärendet förekomna omständigheter borde till förmån för stiftelsen Elisabeth-hemmet efterskänka sin rätt till omförmälda egendom, synes det mig onödigt att avvakta rättegångens slutförande, utan torde fast hellre kostnader och besvär undvikas genom att redan nu fatta beslut om efterskänkande av kronans anspråk på ifrågavarande medel såsom varande danaarv. Emellertid synes böra såsom villkor för ett medgivande om efterskänkande av medlen bestämmas, att anspråk på gottgörelse för kostnader å omförmälda rättegång icke må göras mot kronan gällande.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört får jag alltså hemställa,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att den danaarvsrätt, kronan kan äga till kvarlåtenskapen efter Wilhelmina Eleonora Melander från Uppsala, må efterskänkas till förmån för stiftelsen Elisabeth-hemmet i samma stad; dock med villkor att av ifrågavarande medel skall till kammaradvokatfiskalen utgå aktoratsarvode enligt de för beräkning av sådant arvode gällande grunder samt att anspråk på gottgörelse för kostnader å den utav kammaradvokatfiskalsämbetet anhängiggjorda rättegång angående giltigheten av det av Wilhelmina Eleonora Melander upprättade testamentariska förordnandet icke göres av kronans motparter mot kronan gällande.

7) Den 14 oktober 1905 avled i Brünkendorf i Mecklenburg-Schwerin, Tyskland, handlanden Lars Jönsson, vilken var född den 15 juni 1842 i Hyby församling av Malmöhus län samt år 1884 eller möjligen tidigare utflyttat till Tyskland, där han sedermera intill sin död haft sitt hemvist. Instrumentet över den efter honom upprättade bo-uppteckningen utvisade behållning i boet.

Den till svenska staten såsom danaarv överlämnade kvarlåtenskapen efter handlanden L. Jönsson.

Enligt Amtsgerichts i Ribnitz i Mecklenburg-Schwerin »Beschluss» den 25 mars 1912 förklarades svenska staten äga rätt till danaarv efter Jönsson på följande grunder. Jönsson hade visserligen till följd av vistelsen i Tyskland, och då han ej syntes hava gjort förbehåll om bibehållande av sin svenska medborgarrätt, förlorat denna rätt, men hade å andra sidan, såvitt utrönas kunnat, ej heller förvärvat medborgarrätt i någon av de tyska staterna. Vid sådant förhållande vore enligt gällande tysk rätt svensk lag att tillämpa i fråga om arvsrätten efter den avlidne. Då någon arvinge till den avlidne icke kunnat anträffas och något testamente icke av honom efterlämnats, vore hans kvarlåtenskap att anse såsom svenska kronan tillkommande danaarv.

På grund av detta »Beschluss» har härvarande tyske minister, med bifogande av till ärendet hörande handlingar, till utrikesdepartementet överlämnat den av vederbörande tyska domstol, Amtsgericht i Ribnitz, redovisade behållningen av den avlidnes kvarlåtenskap, utgörande dels ett kontant belopp, 621 kronor 83 öre, motsvarande riksmark 699.87, dels fyra preussiska statsobligationer till ett sammanlagt belopp av riksmark 5,000, jämte tillhörande kuponger. Före

överlämnande av ifrågavarande medel hade kammaradvokatfiskalsämbetet, vars yttrande i ämnet inhämtats, å kronans vägnar, förklarat sig icke hava något att erinra mot att kvarlåtenskapen efter Jönsson såsom danaarv tillfölle svenska staten.

Härefter har utrikesdepartementet med skrivelse den 23 september 1914 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat ovannämnda belopp och värdehandlingar, varav det kontanta beloppet, 621 kronor 83 öre, efter avdrag av advokatfiskalsämbetet tillkommande aktoratsprovision, för Kungl. Maj:ts och kronans räkning innestår å statskontorets giro-räkning i riksbanken, under det värdehandlingarna i fråga fortfarande befinna sig under kammaradvokatfiskalsämbetets vård.

Vid ovanberörda av härvarande tyske minister till utrikesdepartementet överlämnade handlingar fanns jämväl fogad en av tyske undersåten arbetaren Heinrich Hasenkamp i Brünkendorf till finansdepartementet ställd, den 10 juni 1913 dagtecknad ansökning, att Kungl. Maj:t till hans förmån måtte efterskänka sin rätt till danaarvet efter Jönsson, och har därvid anförts i huvudsak följande.

Hasenkamp, som vore oäkta son till den avlidne, hade till stor del uppfostrats av denne. Under de senaste åren före Jönssons död hade Hasenkamp haft gemensamt hushåll med denne, som alltid betraktat Hasenkamp såsom sin arvinge och både för honom och Rechtsanwalt und Notar d:r Jaenke i Ribnitz uttryckt sin avsikt att till Hasenkamp testamentera sin kvarlåtenskap. Jönssons plötsliga av slag förorsakade död hade emellertid hindrat honom från att fullfölja denna sin avsikt. Det vore också för Hasenkamp, som ägde hustru och fyra minderåriga barn i åldern 1 till 8 år, och som jämväl måste försörja sin sjukliga och förvärsodugliga åldriga moder, änkan Charlotte Stüwe, född Hasenkamp, av stor betydelse att erhålla bifall till den gjorda ansökningen.

I en bland handlingarna befintlig till Amtsgericht i Ribnitz ställd skrift har jämväl änkan Stüwe anhållit att få del av kvarlåtenskapen efter Jönsson.

Amtsgericht i Ribnitz, som vidarebefordrat båda dessa ansökningar, har därvid förordat desamma, under anförande av att Jönsson för Rechtsanwalt und Notar d:r Jaenke uttryckt sin avsikt att upprätta ett testamente till förmån för sin oäkta son Hasenkamp, som jämte änkan Stüwe de två sista åren, Jönsson levat, haft gemensamt hushåll med denne samt vårdat honom under hans sista sjukdom.

*Kammar-
advokat-
fiskalsämbe'tet.*

På grund av remiss har kammaradvokatfiskalsämbetet inkommit med yttrande i ärendet och därvid anført följande.

»Beträffande den i ärendet förebragta utredningen synes till en början kunna med fog göras gällande, att tillfyllestgörande utredning icke föreligger därom att

sökanden är oäkta son till Jönsson och ej heller därom, att sökanden befinner sig i små omständigheter eller att eljest särskilda billighetsskäl föreligga, som i och för sig kunde anses tala till förmån för nådigt bifall till förevarande ansökning.

Såsom oefftergivligt villkor för att underdånig ansökning om efterskänkande till sökandens förmån av Eders Kungl. Maj:ts och kronans rätt till danaarv efter avliden person skulle kunna vinna nådigt bifall av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen hava emellertid Eders Kungl. Maj:t och riksdagen städse uppställt, att den sökande vid danaarvets utgivande befunnit sig i landet.

Ännu mycket mer synes därför böra för nådigt bifall till ansökningar av förevarande slag fordras, att sökanden vid arvets utgivande är Eders Kungl. Ma :ts undersåte.

Sökanden Hasenkamp är emellertid — — en i utlandet bosatt utländsk undersåte.

Med hänsyn till vad sålunda av advokatfiskalsämbetet anförts, får advokatfiskalsämbetet i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t icke måtte finna skäl bifalla förevarande ansökning.»

Sedan genom utrikesdepartementet framställts begäran om vissa ytterligare upplysningar i ärendet, har en av Amtsgericht i Ribnitz verkställd, av åtskilliga bilagor åtföljd utredning rörande med de båda ansökningarna sammanhängande förhållanden kommit finansdepartementet tillhanda. Av berörda utredning framgår bland annat följande.

Jönsson hade den 5 april 1882 dömts att betala barnuppfostringsbidrag för Heinrich Hasenkamp, som var född den 22 februari samma år. Hasenkamps mor var ogifta tjänstflickan Charlotte Hasenkamp. Till styrkande av berörda uppgifter åberopas *dels* transumt av en av Amtsgericht i Ribnitz berörda den 5 april avkunnad dom, *dels* ock en födelseattest för Heinrich Hasenkamp. Så vitt vederbörande förmynderskapshandlingar utvisade, hade de Jönsson ådömda barnuppfostringsbidragen av denne i god ordning inbetalts. Hasenkamps mor, som sedermera gift sig med arbetaren Ernst Stüwe, är numera änka.

Huruvida Jönsson vid utflyttningen till Tyskland medfört några medel, har ej kunnat bestämt angivas, men till stöd för att så ej varit fallet åberopas ett intyg av Gemeindevorstand Millahn i Brünkendorf, vilken anser, att Jönsson förvärvat sina efterlämnade tillgångar i Tyskland, och såsom grund härför särskilt åberopar, att han länge vistats därstädes samt att han varit en strävsam och flitig man.

Vidare upplyses, att Hasenkamp, som i nu pågående krig gjort tjänst såsom landstormsmän, den 14 december 1915 avlidit av i kriget erhållna sår. Hans kvarlåtenskap belöpte sig till omkring 4,000 riksmark. Vederbörlig dödsattest samt avskrift av en förteckning över Hasenkamps kvarlåtenskap bifogas utredningen.

Med hänsyn till att ifrågavarande kvarlåtenskap kommer att tagas i anspråk för underhåll av såväl Hasenkamps änka, hos vilken jämväl hans sjukliga moder uppehåller sig, som hans omyndiga barn anser Amtsgericht, att änkan och barnen utan tvivel kunna betraktas såsom varande i torftiga omständigheter.

Slutligen åberopas ett intyg av Rechtsanwalt und Notar d:r Jaenke, vilken vitsordar, att Jönsson åtminstone vid ett tillfälle i intygsgivarens närvaro förklarar, att han ämnade genom testamente ihågkomma sin son Hasenkamp.

Justitiekans-
lersämbetet.

Justitiekanslersämbetet, vars yttrande i ärendet jämväl inhämtats, har i skrivelse den 4 april 1917 anfört följande.

»Det är ett faktum, att svenska staten såsom danaarv mottagit kvarlåtenskapen efter den svenskfödde, men i Tyskland avlidne Lars Jönsson, vilken av tysk domstol ansetts hava förlorat medborgarrätt i Sverige utan att hava förvärvat sådan i Tyskland. Detta faktum lär böra föranleda därtill, att den nu uppkomna frågan om efterskänkande av nämnda danaarv handlägges i den för dylika ärenden vedertagna ordning.

Emedan genom den utredning, som åstadkommits efter det kammaradvokatfiskalen yttrade sig i ärendet, det numera får anses vara ådagalagt,

att Lars Jönsson efterlämnat en oäkta son, arbetaren Heinrich Hasenkamp, som efter att hava sårats i pågående krig avlidit den 14 december 1915,

att Hasenkamp efterlämnat änka och fyra minderåriga barn, och att behållningen i boet efter honom uppgått till omkring 4,000 tyska mark, vilket belopp vid nyss angivna förhållanden måste anses jämförelsevis obetydligt;

förty och då handlingarna därjämte synas giva vid handen, att Lars Jönsson i Tyskland förvärvat den egendom, han vid sin död efterlämnat,

vill jag för min del i underdånighet tillstyrka, att svenska staten till förmån för Heinrich Hasenkamps änka och minderåriga barn avstår från danaarvet efter Lars Jönsson, därvid dock kammaradvokatfiskalen torde böra bibehållas vid rätten att uppbära aktoratsprovision.»

Departements-
chefen.

Utredningen i ärendet torde få anses ådagalägga, dels att Heinrich Hasenkamp var oäkta son till Jönsson samt att Jönsson, som icke efterlämnat några arvingar, haft för avsikt att upprätta ett testamente till den förstnämndes förmån, dels ock att, sedan Hasenkamp numera avlidit, hans änka och barn befinna sig i torftiga omständigheter.

Med undantag av att Hasenkamps ifrågavarande rättsinnehavare icke äro i Sverige bosatta svenska undersåtar synas i övrigt alla de förutsättningar, som vanligen krävas för efterskänkande av kronans rätt till danaarv, här föreligga. Vid övervägande av frågan, i vad mån i förevarande fall den omständigheten, att Hasenkamps änka och barn äro i Tyskland bosatta tyska statsborgare, bör utgöra ett hinder för efterskänkande till dem av kronans rätt till omförmälda kvarlåtenskap, har jag ej kunnat undgå att fästa avseende vid vissa i ärendet förekomna omständigheter, som synas mig vara av avgörande betydelse för denna frågas bedömande. Jag erinrar sålunda om att Jönsson vid sin död icke var svensk medborgare, att hans kvarlåtenskap, som troligen förvärvats i Tyskland, vid samma tidpunkt befann sig därstädes, samt att under sådana omständigheter svenska staten icke skulle haft den ringaste anledning att göra anspråk på ifrågavarande medel, därest icke frågan härom blivit från tysk sida väckt. Med hänsyn

härtill har jag ej något att erinra mot att kvarlåtenskapen efter Jönsson må, på sätt också justitiekanslersämbetet ifrågasätter, efter avdrag av utav kammaradvokatfiskalsämbetet uppburen aktoratsprovision, återgå till Tyskland genom att kronan efterskänker sin rätt till samma egendom till förmån för Hasenkamps därstädes bosatta änka och minderåriga barn.

Vad angår änkan Stüwe, tillhör hon varken enligt svensk eller tysk rätt Heinrich Hasenkamps rättsinnehavare, och synes på grund härav den av henne gjorda ansökningen, som icke är ställd till svensk myndighet, icke böra föranleda något Kungl. Maj:ts yttrande.

Under åberopande av vad jag sålunda anført, får jag alltså hemställa,

att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kronans rätt till den såsom danaarv till svenska staten överlämnade kvarlåtenskapen efter handlanden Lars Jönsson från Brünkendorf i Mecklenburg-Schwerin må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för Heinrich Hasenkamps från Brünkendorf änka och minderåriga barn.

Vad föredragande departementschefen i förestående sju danaarvsärenden hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlätas av lydelse bil. litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnar Grip.
